

WEKA ile Veri Madenciliđi

VERİ HAZIRLAMA

Dosya Formatı

WEKA'da işlemler yapabilmemiz için desteklenen dosya formatlarını kullanmamız gerekir.

Genelde internet üzerinden edinilen veriler bir excel tablosunda tutuluyor olabilir. Bu aşamda işimizi kolaylaştırma adına 2 aşamalı çalışma yapmamız gerekecektir.

1. Verileri öncelikle bir .csv formatına dönüştürmek

2. WEKA için .arff formatına dönüştürmek

.csv Dosya Formatı

Excel programında desteklediği virgülle ayrılmış değerler dosyası, değerleri ayırmak için virgöl kullanan sınırlandırılmış bir metin dosyasıdır. Dosyanın her satırı bir veri kaydıdır. Her kayıt, virgülle ayrılmış bir veya daha fazla alandan oluşur. Alan ayırıcı olarak virgöl kullanılması, bu dosya biçiminin adının kaynağıdır. Bu format excel veya basit olarak note defteri ile açılabilir. Bu sebeple elde edilen bir xls dosyasını öncelikle cvs formatına çevirmek işimizi oldukça kolaylaştıracaktır.

.xls to .csv

XLS

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Türlerine göre kümes hayvanları sayısı									
2	Number of poultry animals by types									
3	(Türkiye - Turkey)									
4		Yumurta tavuğu	Et tavuğu	Hindi	Kaz	Ördek				
5	Yıl	Laying hens	Broilers	Turkeys	Geese	Ducks				
6	Year	(adet - number)	(adet - number)	(adet - number)	(adet - number)	(adet - number)				
7	1991	50 826 656	88 379 548	3 132 676	1 599 831	1 112 015				
8	1992	52 224 952	100 305 100	3 332 794	1 752 495	1 154 743				
9	1993	58 179 047	120 080 935	3 340 241	1 687 596	1 171 961				
10	1994	57 842 034	125 842 269	3 441 995	1 719 833	1 188 891				
11	1995	57 324 654	71 689 773	3 291 000	1 745 163	1 199 925				
12	1996	53 883 070	99 073 900	3 063 540	1 641 915	1 093 860				
13	1997	61 401 783	104 870 702	5 327 501	1 794 610	1 828 792				
14	1998	69 722 271	167 275 380	3 805 345	1 771 327	1 339 468				
15	1999	71 885 207	167 862 730	3 762 516	1 670 916	1 294 824				
16	2000	64 709 040	193 459 280	3 681 558	1 496 604	1 104 176				
17	2001	55 675 750	161 899 442	3 254 018	1 397 560	913 748				
18	2002	57 139 257	188 637 066	3 092 408	1 400 136	832 091				
19	2003	60 399 520	217 133 076	3 994 093	1 336 775	810 910				
20	2004	58 774 172	238 101 895	3 902 346	1 250 634	770 436				
21	2005	60 275 674	257 221 440	3 697 103	1 066 581	656 409				
22	2006	58 698 485	286 121 360	3 226 941	830 081	525 250				
23	2007	64 286 383	205 082 159	2 675 407	1 022 711	481 829				
24	2008	63 364 818	180 915 558	3 230 318	1 062 887	470 158				
25	2009	66 500 461	163 468 942	2 755 349	944 731	412 723				

CSV

	A	B	C
1	YIL	TÜR	SAYI
2	1991	Yumurta tavuğu	50 826 656
3	1991	Et tavuğu	88 379 548
4	1991	Hindi	3 132 676
5	1991	Kaz	1 599 831
6	1991	Ördek	1 112 015
7	1992	Yumurta tavuğu	52 224 952
8	1992	Et tavuğu	100 305 100
9	1992	Hindi	3 332 794
10	1992	Kaz	1 752 495
11	1992	Ördek	1 154 743
12	1993	Yumurta tavuğu	58 179 047
13	1993	Et tavuğu	120 080 935
14	1993	Hindi	3 340 241
15	1993	Kaz	1 687 596
16	1993	Ördek	1 171 961
17	1994	Yumurta tavuğu	57 842 034
18	1994	Et tavuğu	125 842 269
19	1994	Hindi	3 441 995
20	1994	Kaz	1 719 833

Bu aşama için tablolarda ufak bir düzenleme gerçekleştirip «farklı kaydet» özelliğinden tür olarak .csv özelliği seçilmesi yeterlidir.

Dosya adı:	Türlerine Göre Kümes Hayvan Sayıları.csv
Kayıt türü:	CSV (Virgülle ayrılmış) (*.csv)
Yazarlar:	Excel Çalışma Kitabı (*.xlsx) Makro İçerebilen Excel Çalışma Kitabı (*.xlsm) Excel İkili Çalışma Kitabı (*.xlsb) Excel 97-2003 Çalışma Kitabı (*.xls) CSV UTF-8 (Virgülle ayrılmış) (*.csv) XML Verisi (*.xml)
Örleri Gizle	Tek Dosya Web Sayfası (*.mht;*.mhtml) Web Sayfası (*.htm;*.html) Excel Şablonu (*.xltx) Makro İçerebilen Excel Şablonu (*.xltm) Excel 97-2003 Şablonu (*.xlt) Metin (Sekmeyle ayrılmış) (*.txt) Unicode Metin (*.txt) XML Elektronik Tablosu 2003 (*.xml) Microsoft Excel 5.0/95 Çalışma Kitabı (*.xls) CSV (Virgülle ayrılmış) (*.csv) Basit Metin (Farklı satırlar) (*.txt)

.xls to .csv

XLS

	A	B	Ç	D	E	F	Ç	H	I	J
1	Türlerine göre kümes hayvanları sayısı									
2	Number of poultry animals by types									
3	(Türkiye - Turkey)									
4		Yumurta tavuğu	Et tavuğu	Hindi	Kaz	Ördek				
5	Yıl	Laying hens	Broilers	Turkeys	Geese	Ducks				
6	Year	(adet - number)	(adet - number)	(adet - number)	(adet - number)	(adet - number)				
7	1991	50 826 656	88 379 548	3 132 676	1 599 831	1 112 015				
8	1992	52 224 952	100 305 100	3 332 794	1 752 495	1 154 743				
9	1993	58 179 047	120 080 935	3 340 241	1 687 596	1 171 961				
10	1994	57 842 034	125 842 269	3 441 995	1 719 833	1 186 891				
11	1995	57 324 654	71 689 773	3 291 000	1 745 163	1 199 925				
12	1996	53 883 070	99 073 900	3 063 540	1 641 915	1 093 860				
13	1997	61 401 783	104 870 702	5 327 501	1 794 610	1 828 792				
14	1998	69 722 271	167 275 380	3 805 345	1 771 327	1 339 468				
15	1999	71 885 207	167 862 730	3 762 516	1 670 916	1 294 824				
16	2000	64 709 040	193 459 280	3 681 558	1 496 604	1 104 176				
17	2001	55 675 750	161 899 442	3 254 018	1 397 560	913 748				
18	2002	57 139 257	188 637 066	3 092 408	1 400 136	832 091				
19	2003	60 399 520	217 133 076	3 994 093	1 336 775	810 910				
20	2004	58 774 172	238 101 895	3 902 346	1 250 634	770 436				
21	2005	60 275 674	257 221 440	3 697 103	1 066 581	656 409				
22	2006	58 698 485	286 121 360	3 226 941	830 081	525 250				
23	2007	64 286 383	205 082 159	2 675 407	1 022 711	481 829				
24	2008	63 364 818	180 915 558	3 230 318	1 062 887	470 158				
25	2009	66 500 461	163 468 942	2 755 349	944 731	412 723				

CSV

	A	B	C
1	YIL	TÜR	SAYI
2	1991	Yumurta tavuğu	50 826 656
3	1991	Et tavuğu	88 379 548
4	1991	Hindi	3 132 676
5	1991	Kaz	1 599 831
6	1991	Ördek	1 112 015
7	1992	Yumurta tavuğu	52 224 952
8	1992	Et tavuğu	100 305 100
9	1992	Hindi	3 332 794
10	1992	Kaz	1 752 495
11	1992	Ördek	1 154 743
12	1993	Yumurta tavuğu	58 179 047
13	1993	Et tavuğu	120 080 935
14	1993	Hindi	3 340 241
15	1993	Kaz	1 687 596
16	1993	Ördek	1 171 961
17	1994	Yumurta tavuğu	57 842 034
18	1994	Et tavuğu	125 842 269
19	1994	Hindi	3 441 995
20	1994	Kaz	1 719 833

Görüldüğü üzere her iki dosya türü arasındaki farkı excel üzerinde anlamak mümkün değildir. Fakat iki dosya bir note defteri yardımı ile açılmak istendiğinde fark anlaşılabilir.

Csv to notepad

.csv olarak kaydettiğimiz dosyayı bir metin editörü (notdefteri, wordpad vb.) ile açtığımızda karşımıza yandaki gibi bir görüntü gelecektir. Bu aşamadan sonra gerçekleştireceğimiz ufak değişiklikler ile hedeflenen dosya özelliğine ulaşabileceğiz.

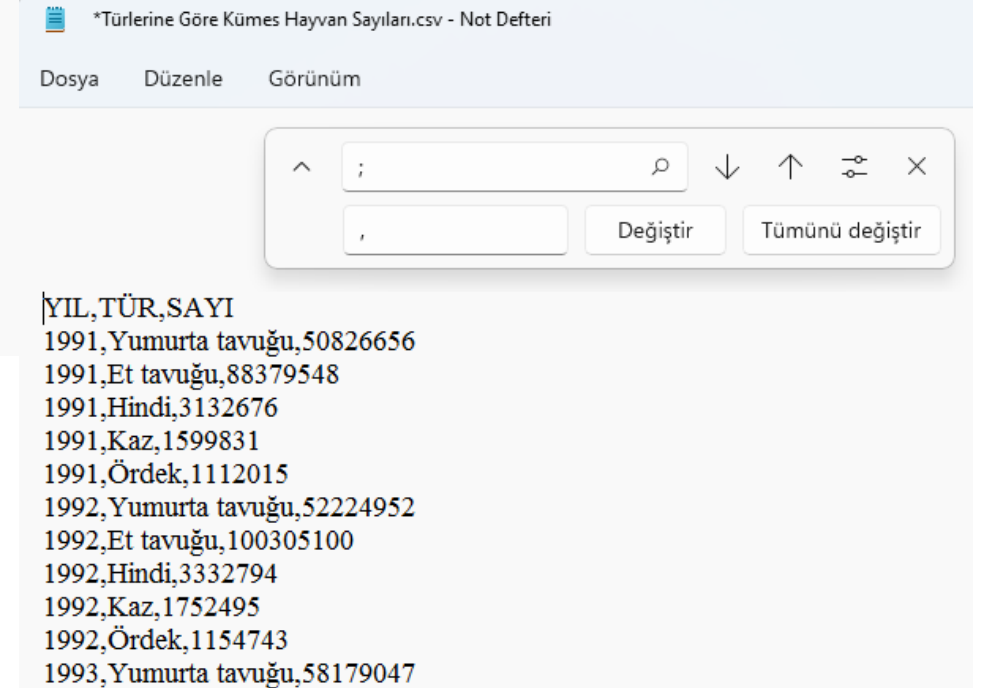
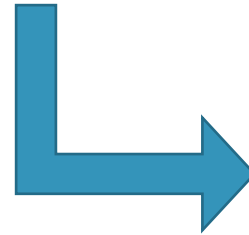
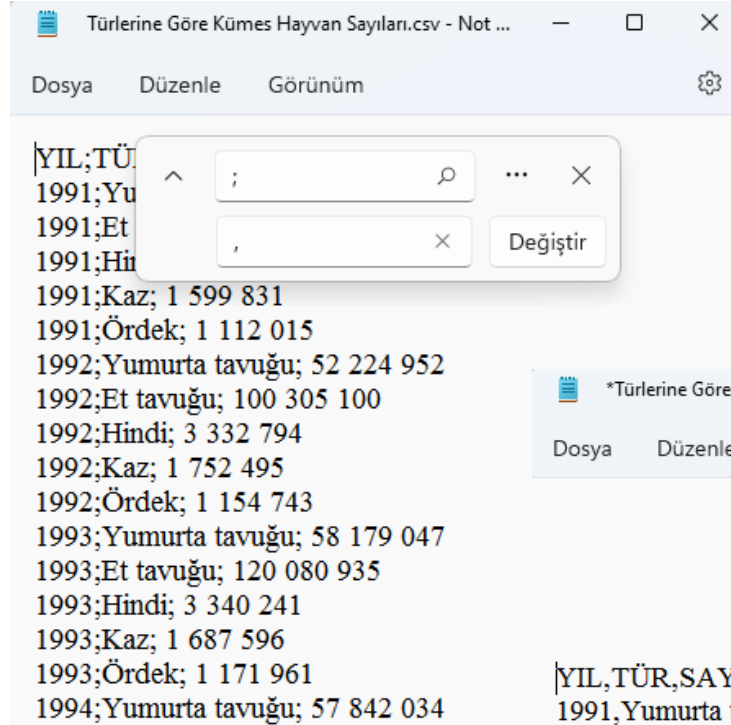


```
Türlerine Göre Kümes Hayvan Sayıları.csv - Not Defteri
Dosya  Düzenle  Görünüm

|YIL;TÜR;SAYI
1991;Yumurta tavuğu; 50 826 656
1991;Et tavuğu; 88 379 548
1991;Hindi; 3 132 676
1991;Kaz; 1 599 831
1991;Ördek; 1 112 015
1992;Yumurta tavuğu; 52 224 952
1992;Et tavuğu; 100 305 100
1992;Hindi; 3 332 794
1992;Kaz; 1 752 495
1992;Ördek; 1 154 743
1993;Yumurta tavuğu; 58 179 047
1993;Et tavuğu; 120 080 935
1993;Hindi; 3 340 241
1993;Kaz; 1 687 596
1993;Ördek; 1 171 961
1994;Yumurta tavuğu; 57 842 034
1994;Et tavuğu; 125 842 269
```

Düzenleme

Öncelikle bütün noktalı virgülleri virgüllere çeviriyoruz. (WEKA'da değerler , ile birbirinden ayrılmaktadır) Bunların değişimi için tüm programlardaki bul-değiştir kardeşliğinden faydalanacağız. Kullandığımız metin editöründe düzenle-değiştir-aranan değere “;” yeni değere ise “,” yazıp tümünü değiştir dediğimizde bütün noktalı virgüller virgüle çevrilecektir. **Dikkat edilmesi gerek diğer nokta sayısal veriler ondalık ise nokta ile ayrılmış olması tam değer ise aralarında boşlukların olmamasıdır.**

Düzenleme

Dosyayı .arff formatına çevirmek için ilk satıra **@RELATION** tagı ile birlikte **veri setimizin başlığını** yazıyoruz. HİÇ BİR ALANDA TÜRKÇE KARAKTER ve BOŞLUK KULLANMIYORUZ.

Sütun isimlerimizi (yıl, tür, sayı) ise verileri için **@ATTRIBUTE** tagı kullanıp, yanlarına veri tiplerini ekliyoruz.

•Eğer sütun ondalık sayısal ifadeler içeriyorsa **REAL** tam sayı ise **INTEGER** olarak etiketliyoruz,

Metinsel ifadeler için **parantez içinde içerebileceği değerleri** belirtiyoruz.

Son olarak ise verimizin başladığı satırdan önce **@DATA** tagı ekliyoruz devamında verilere yer veriyoruz.

Türlerine Göre Kümes Hayvan Sayıları.arff - Not Defteri

Dosya Düzenle Görünüm

@relation KUMES_HAYVAN_SAYILARI

@attribute YIL **INTEGER**

@attribute TUR {yumurta tavugu,et_tavugu,hindi,kaz,ordek}

@attribute SAYI **INTEGER**

@data

1991,yumurta_tavugu,50826656

1991,et_tavugu,88379548

1991,Hindi,3132676

1991,Kaz,1599831

1991,ordek,1112015

1992,yumurta_tavugu,52224952

1992,et_tavugu,100305100|

1992,Hindi,3332794

1992,Kaz,1752495

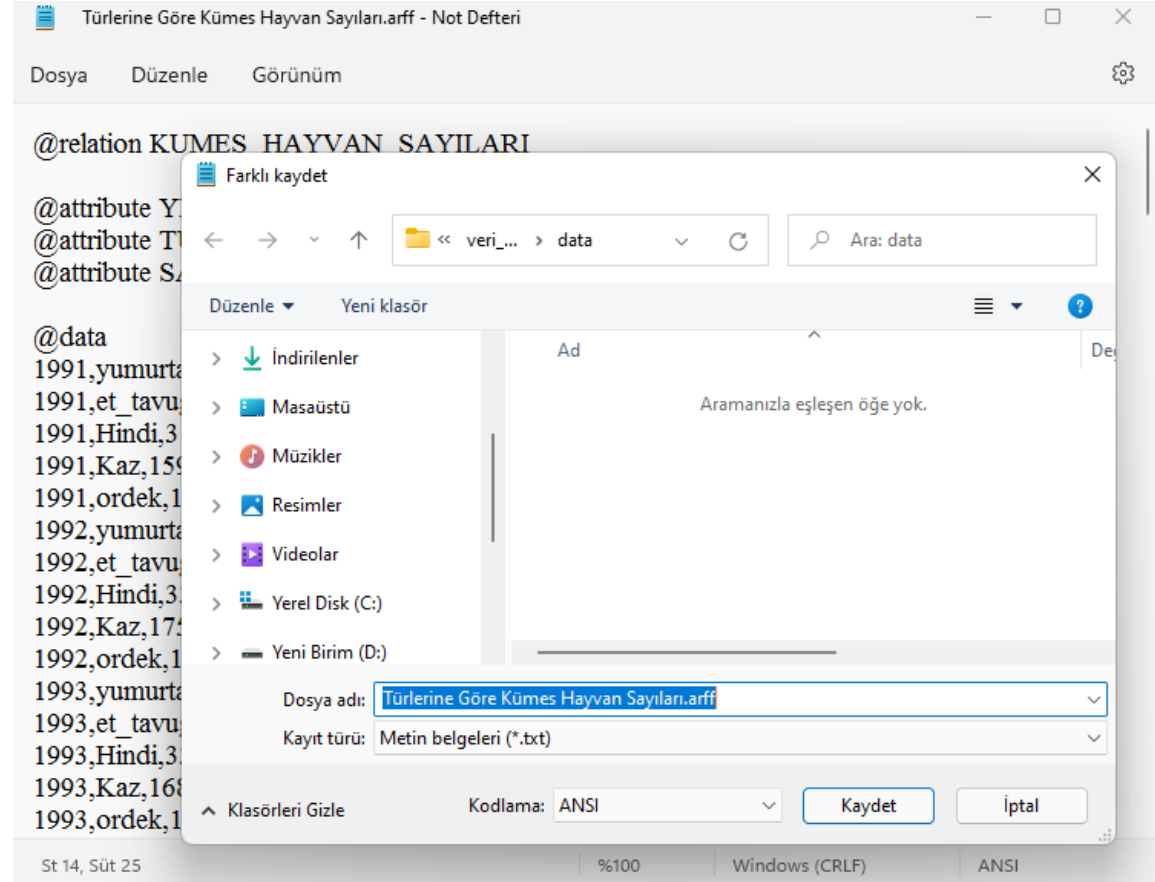
1992,ordek,1154743

1993,yumurta_tavugu,58179047

1993,et_tavugu,120080935

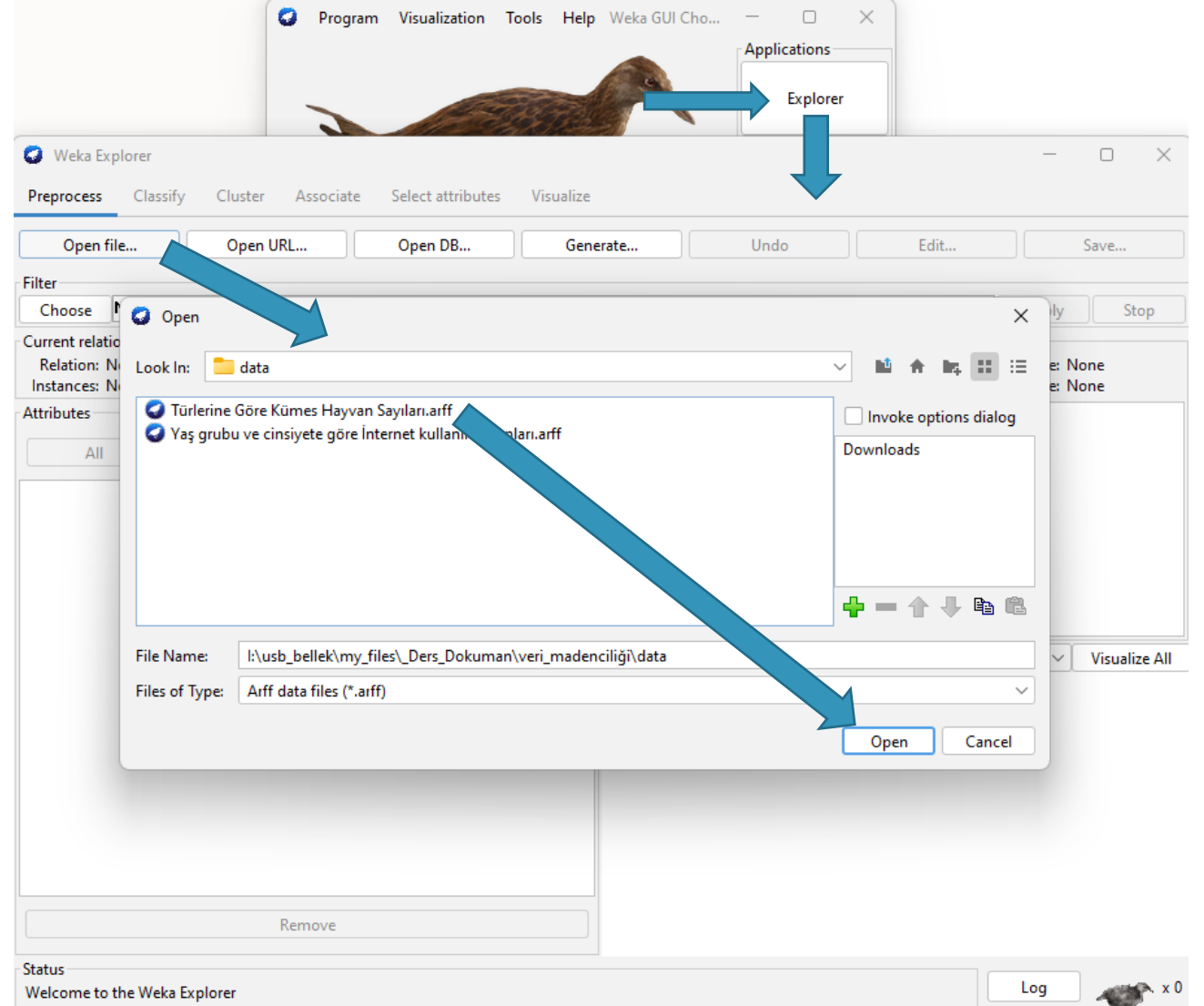
Kaydetme

Bu işlemler sonrasında Weka da çalışabilmek için farklı kaydet seçeneğinden dosyamızı .arff olarak kaydediyoruz.

Kaydetme

Weka yı çalıştırıp Explorer bölümüne tıkladıktan sonra Preprocess bölümünden open file diyerek .arff uzantılı dosyamızı açıyoruz.

Önizleme

Karşımıza gelen yandaki pencere; .arff uzantılı dosyamıza eklediğimiz sütun isimlerinin, sınıfların (class) ve özelliklerin (attribute) WEKA tarafından sağlıklı bir şekilde okunabildiğini göstermektedir. Bu aşamanın ardından gerekli çalışmaları yürütebiliriz.

Preproces bölümü bize dosyamız hakkında bilgi verir. Sütun isimleri, sınıflar (class), özellikler (attribute) vb.

Weka Explorer

Preprocess Classify Cluster Associate Select attributes Visualize

Open file... Open URL... Open DB... Generate... Undo Edit... Save...

Filter: Choose None Apply Stop

Current relation: Relation: KUMES_HAYVAN_SAYILARI Instances: 155 Attributes: 3 Sum of weights: 155

Attributes: All None Invert Pattern

No.	Name
1	☐ YIL
2	☒ TUR
3	☐ SAYI

Remove

Status: OK

Log x 0

Selected attribute: Name: TUR Missing: 0 (0%) Distinct: 5 Type: Nominal Unique: 0 (0%)

No.	Label	Count	Weight
1	yumurta_tavugu	31	31
2	et_tavugu	31	31
3	hindi	31	31
4	kaz	31	31
5	ordek	31	31

Class: TUR (Nom) Visualize All

31 31 31 31 31

DOSYA HAZIR;

Kaynaklar:

<https://bilgisayarkavramlari.com>

<https://www.veribilimiokulu.com>

<https://zeynepozturkk.wordpress.com>

<https://kubracosar.blogspot.com>

<https://tr.myservername.com>

Dr.Günay TEMÜR